

مسابقات بزرگ

در تاریخ شطرنج

جلد سوم

علیرضا شفیعی

www.achmazstore.ir

www.achmazstore.ir

■ سرشناسه: شفیعی، علیرضا، ۱۳۵۱ - عنوان و نام پدیدآور: مسابقات بزرگ در تاریخ شطرنج /
علیرضا شفیعی ■ مشخصات نشر: تهران، شاهنگ، ۱۴۰۱ ■ مشخصات ظاهری: جلد سوم:
۴۹۶ صفحه، مصور، جدول، عکس ■ شابک: جلد اول: ۵ - ۰۰ - ۶۱۲۷ - ۹۶۴ - ۹۷۸؛ جلد دوم:
۶ - ۰۳ - ۲۷۳۲ - ۹۶۴ - ۹۷۸؛ جلد سوم: ۴ - ۲۹۵ - ۱۳۰ - ۶۰۰ - ۹۷۸؛ ■ وضعیت
فهرست‌نویسی: فیپا ■ یادداشت: پشت جلد به انگلیسی:

Super Tournaments in Chess History Volume III, Alireza Shafiei

■ یادداشت: نمایه ■ یادداشت: جلد اول، از لندن ۱۸۵۱ تا لاهه - مسکو ۱۹۴۸؛ جلد دوم، از
بوداپست ۱۹۵۰ تا سن‌آنتونیو ۱۹۷۲؛ جلد سوم، از مسکو ۱۹۷۳ تا المپیاد دویبی ۱۹۸۶ ■ موضوع:
شطرنج - مسابقه‌ها - تاریخ ■ رده‌بندی کنگره: GV ۱۴۵۵ / ش ۷ م ۵ ۱۳۸۳ ■ رده‌بندی دیویی:
۷۹۴/۱۵۷ ■ شماره کتاب‌شناسی ملی: م ۸۳ - ۸۱۲۰

مسابقات بزرگ

در تاریخ شطرنج

جلد سوم

از مسکو ۱۹۷۳ تا المپیا دوبی ۱۹۸۶

علیرضا شفیعی

www.achmazstore.ir

انتشارات شباهنگ

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

کتابخانه ملی

کتابخانه ملی

۲۸۶۱ روبرو، خیابان ولیعصر، تهران ۷۷۶۱

کتابخانه ملی

www.achmazstore.ir

در تاریخ شطرنج

جلد سوم

از مسکو ۱۹۷۳ تا المپیااد دوی ۱۹۸۶

علیرضا شفیعی

لیتوگرافی زیتون، چاپ پارمیدا، صحافی آذین

چاپ یکم ۱۴۰۱، شمارگان ۷۵۰ جلد

شابک ۴ - ۲۹۵ - ۱۳۰ - ۶۰۰ - ۹۷۸

ISBN 978 - 600 - 130 - 295 - 4

همه حقوق چاپ، نشر و توزیع این اثر محفوظ است.

انتشارات شاهنگ

مرکز پخش خیابان انقلاب، خیابان شهدای ژاندارمری، پلاک ۶۰، تلفن ۶۶۹۶۴۲۳۵ - ۶

فروشگاه ۱ خیابان انقلاب، روبروی دانشگاه تهران، پلاک ۱۱۹۴، تلفن ۶۶۴۹۱۰۹۸

فروشگاه ۲ خیابان انقلاب، خیابان فروردین، ساختمان ناشران، پلاک ۲۷۳، تلفن ۶۶۹۵۳۶۰۹ - ۱۰

پیشگفتار

رویارویی قهرمانی جهان در سال ۱۹۷۲ بین فیشر و اسپاسکی را بدون شک می‌توان نقطه عطفی در تاریخ شطرنج دانست. به جرأت می‌توان سیر تحولات تاریخ شطرنج را به قبل و بعد از این مسابقه تقسیم کرد. به گونه‌ای که توجه و علاقه مردم به شطرنج در سراسر جهان در ابعادی حیرت‌آور فزونی یافت. روز به روز بر تعداد شطرنج‌دوستان و شطرنج‌بازان افزوده می‌شد. و به تبع آن تعداد مسابقات شطرنج هم - در تمامی سطوح - با رشدی چشم‌گیر روبه‌رو گردید. نتیجه این رشد کمی و کیفی، ظهور استادان متعدد و نیرومند در عرصه مسابقات جهانی بود. در نتیجه، رقابت میان استادان شطرنج جهان دشوارتر و پیچیده‌تر شد. دیگر برای رسیدن به موفقیت به کار تمام‌وقت، تلاش بیشتر، بررسی‌های عمیق‌تر و آمادگی جسمانی و روانی نیاز بود. اوج‌گیری فیشر و سپس کسب مقام قهرمانی جهان توسط او، تأثیری شگفت بر دیدگاه بازیکنان در نیاز به کار حرفه‌ای و قاعده‌مند گذاشت. انقلابی در تمامی ابعاد بازی شطرنج رخ داد که به وضوح آثار آن در تئوری شروع بازی و نحوه آماده‌سازی و تدارک بازیکنان تراز اول جهان دیده می‌شد. فیشر نشان داده بود که برای فتح بالاترین قله در دنیای شطرنج به تدارکات عمیق در شروع بازی چه با مهره سفید و چه با مهره سیاه نیاز است. که باید در طیف گسترده‌ای از شروع بازی‌های مختلف صورت پذیرد (رویکردی که امروزه برای شطرنج‌بازان برتر جهان امری بدیهی محسوب می‌شود). بازیکنان در مرحله وسط‌بازی هم با اتکا به این «شطرنج نوین» به بازی دینامیک و تهاجمی روی آوردند. در نتیجه، هنر دفاع نیز به شکل وصف‌ناپذیری رشد کرد. دانش و تکنیک آخربازی هم مرزهای تازه‌ای را درنوردید.

به طور طبیعی، استادان شطرنج شوروی این نیاز به تغییر را آگاهانه و پیش از دیگران پذیرفتند، و در این میان، آناتولی کارپوف به عنوان پرچم‌دار نسل جدید ستاره‌های شطرنج شوروی، آموزه‌های فیشر را به خوبی فرا گرفت. از استادان نسل‌های قبل‌تر این ویکتور کورچنوی بود که به بهترین شکل، خود را با این شرایط تازه وفق داد. برگزاری سه رویارویی میان کارپوف و کورچنوی در فاصله سال‌های ۱۹۷۴ تا ۱۹۸۱، و سپس رقابت نزدیک و پنج رویارویی دوجانبه قهرمانی جهان میان کاسپاروف و کارپوف، سطح کیفی شطرنج جهان را به استانداردهای تازه‌ای رساند. جلد سوم کتاب مسابقات بزرگ در خصوص این دوره جذاب و پرهیاهو از تاریخ شطرنج در فاصله سال‌های ۱۹۷۳ تا ۱۹۸۶ است. برهه‌ای که «سیاست» نیز نقشی پررنگ بر وقایع دنیای شطرنج داشت...

جلد سوم را با چهل و یکمین دوره مسابقات قهرمانی شوروی در مسکو ۱۹۷۳ آغاز کرده‌ام، جایی که در آن بورس اسپاسکی اثبات کرد که بهرغم شکست در رویارویی قهرمانی جهان، کماکان در میان چند شطرنج‌باز برتر جهان جای دارد. در فصل‌های بعدی کتاب شاهد به اوج رسیدن کارپوف، کسب مقام قهرمانی جهان (بدون رویارویی با فیشسر) و فتح پیاپی مهم‌ترین مسابقات آن دوره توسط او هستیم. هم‌زمان، کورچنوی در سال ۱۹۷۶ به غرب می‌گریزد. پیامد این زلزله شطرنجی - سیاسی، بایکوت کامل او توسط شطرنج‌بازان شوروی است. با این حال کورچنوی موفق می‌شود مسابقات نامزدی قهرمانی جهان را در دو دوره پیاپی فتح کند و رودرروی کارپوف قرار گیرد. همچون روالی که در جلد دوم کتاب دیده شده بود، بخش قابل توجهی را به مسابقات نامزدی قهرمانی جهان اختصاص داده‌ام که در دو دهه ۱۹۷۰ و ۱۹۸۰ میلادی از اهمیتی ویژه در تاریخ شطرنج برخوردارند. اما همسو با ایده نگارش دو جلد قبلی، رویارویی‌های نهایی قهرمانی جهان جایی در فصل‌های اصلی کتاب ندارند، ولی به نتایج و حاشیه‌های پیرامون آنها اشاره شده است. خوشبختانه با توجه به ترجمه کتاب‌های گوناگون به زبان فارسی در این خصوص، و دسترسی آسان علاقه‌مندان به منابع دیگر، احساس نکردم که به تکرار بازی‌های ۵ رویارویی قهرمانی جهان در فاصله سال‌های ۱۹۷۸ تا ۱۹۸۶ نیازی باشد (رویارویی کارپوف با کورچنوی در مرحله نهایی «نامزدی قهرمانی جهان» در سال ۱۹۷۴ داستانی دیگر، و از فصل‌های اصلی کتاب است). در جلد سوم بازی‌هایی از کارپوف، کورچنوی، اسپاسکی، تال، پتروسیان، اسمیسلوف، پولوگایفسکی، پورتیش، هوبنر، مکینگ، تیمان، لارسن، گلر، آندرسون، لوبویه‌ویچ، بلیافسکی و... سرانجام گری کاسپاروف را مشاهده خواهید کرد! از اوایل دهه ۱۹۸۰ میلادی، کاسپاروف خود را به مرور به عنوان اصلی‌ترین مدعی کسب تاج و تخت قهرمانی جهان مطرح می‌کند. او در همان اولین تلاش در مسیر دستیابی به عنوان قهرمانی جهان، مسابقات نامزدی را فتح کرد، اما نخستین مصاف او با کارپوف در رویارویی دوجانبه قهرمانی جهان ناتمام باقی ماند...

www.achmazstore.ir

در جلد سوم توجه بیشتری به الیادمانی شطرنج شده و رده‌بندی نهایی این مسابقات در طول کتاب آمده است. همچنین فصل پایانی این جلد به «دوبی ۱۹۸۶» می‌پردازد که اهمیت بسزایی در تاریخ مسابقات المپیاد دارد. برای نگارش این جلد از کتاب‌های زیر به شکل‌های مختلف (تفسیر، حواشی خواندنی، جدول، عکس و...) استفاده شده است:

The Kings of Chess (William Hartston), *Nigel Short's Best Games* (Raymond Keene), *La Fabuleuse Histoire des Champions d'échecs* (Nicolas Giffard), *Standard Chess Openings* (Eric Schiller), *My Great Predecessors* (Garry Kasparov), *Revolution In the 70's* (Garry Kasparov), *Garry Kasparov's Greatest Chess Games* (Igor Stohl), *The Encyclopedia of Chess* (Harry Golombek), *Chess: A History* (Harry Golombek), *The Batsford Chess Encyclopedia* (Nathan Divinsky), *La Part du Jeu* (Sabine Kaufmann), *Garry Kasparov* (Mikhail Yudovich), *The World Chess Championship; Moscow 85* (Yuri Averbakh, Mark Taimanov), *World Cup Chess* (Lubomir Kavalek), *Chess Is Chess* (Aleksander Matanovich), *Garry Kasparov; Et le Fou devint Roi* (Albin Michel), *The Twelve Best Games of Chess* (Raymond Keene), *Bugojno'78* (Dimitrije Bjelica), *Le Jeu d'échecs en Union Sovietique* (Alexander Kotov, Mikhail Yudovich), *Battles of Hastings* (Reg Cload), *World Championship Interzonals; Leningrad-Petropolis 1973* (R. G. Wade, L. S. Blackstock, Alexander Kotov), *Unlimited Challenge* (Donald Trelford), *Tony Miles: It's Only Me* (Geoff Lawton), *Chess Olympiads* (Hayri Ozbilen, M. Sabri Kocak), *Russian Silhouettes* (Genna Sosonko), *Five*

Crowns (Yasser Seirawan, Jonathan Tisdall), *Russians versus Fischer* (Dmitry Plisetsky, Sergey Voronkov), *125 Selected Games* (Vasily Smyslov), *U.S.S.R versus Rest of the World* (Eric Schiller), *Kings Chess Tournament; London 1982* (Raymond Keene), *Warriors of the Mind* (Raymond Keene, Nathan Divinsky), *Le Tournoi International d'échecs* (Kevin Spraggett), *Boris Spassky's 400 Selected Games* (Sergei Soloviov), *Chess Is My Life* (Victor Korchnoi), *My Best Games* (Victor Korchnoi), *The Soviet Championships* (Bernard Cafferty, Mark Taimanov), *Black & White Passion* (Catherine Jaeg), *Gyozelmunk A Sakkolimpian* (Istvan Bilek), *New World Chess Champion* (Garry Kasparov), *Interzonen-Turnier; Biel 76* (Hans Suri), *The Test of Time* (Garry Kasparov), *Candidates' Matches* (Mikhail Botvinnik, Alexander Matanovich, Bozidar Kazic, Mikhail Yudovich), *Anatoly Karpov: Chess Is My Life* (Anatoly Karpov, Aleksandr Roshal), *Montreal 1979* (Mikhail Tal, Aleksandr Roshal, Victor Chepizhny), *Chess Highlights of the 20th Century* (Graham Burgess), *Guinness Chess; the Records* (Ken Whyld), *The World's Greatest Chess Games* (Graham Burgess, John Nunn, John Emms), *Petrosian vs. the Elite* (Raymond Keene, Julian Simpole), *Twenty-five Annotated Games* (Robert Hubner), *Timman's Selected Games* (Jan Timman), *The Oxford Companion to Chess* (David Hooper, Kenneth Whyld), *Grandmaster Performance* (Lev Polugaevsky), *The Application of Chess Theory* (Yefim Geller), *The Art of Chess Analysis* (Jan Timman), *Best Games of the Young Grandmasters* (Craig Pritchett, Danny Kopec), *Fighting Chess* (Garry Kasparov, Jon Speelman, Bob Wade), *Secrets of Grandmaster Play* (John Nunn, Peter Griffiths), *Anatoly Karpov's Best Games* (Anatoly Karpov), *Chess Facts and Fables* (Edward Winter), *How Karpov Wins* (Edmar Mednis), *Selected Games of Lajos Portisch* (Egon Varnusz), *Best Chess Games 1970-80* (Jon Speelman), *John Nunn's Best Games* (John Nunn), *The Game of the Round; Dubai 1986* (Bob Wade, Andrew Martin), *How to Beat Garry Kasparov* (Raymond Keene), *Garry Kasparov on Garry Kasparov* (Garry Kasparov), *Korchnoi vs. Spassky: Chess Crisis* (Raymond Keene), *An illustrated Dictionary of Chess* (Edward Brace), *Spassky's 100 Best Games* (Bernard Cafferty), *The English Chess Explosion: From Miles to Short* (Murray Chandler, Raymond Keene, Leonard Barden), *The Batsford Book of Chess Records* (Yakov Damsky), *Chess Curiosities* (Tim Krabbe), *Soviet Chess 1917-1991* (Andrew Soltis), *The Life and Games of Mikhail Tal* (Mikhail Tal), *Chess Explorations* (Edward Winter), *World Chess Champions* (Edward Winter), *Antishakhmaty* (Victor Korchnoi), *Chess at the Top, 1979-1984* (Anatoly Karpov), *The Best of Karpov* (Peter Markland), *The Chess Alchemist* (Mikhail Tal), *The Battle of Guio City: Karpov - Korchnoi 1978* (William Hartston), *Karpov - Korchnoi 1974* (William Hartston, Raymond Keene), *The KGB Play Chess* (Boris Gulko, Yuri Felshtinsky, Vladimir Korchnoi, Viktor Korchnoi)

همچنین از شماره‌های ۱۵ تا ۴۲ Chess Informant و از مجلات شطرنج زیر نیز کمک گرفته شده است:

1. British Chess Magazine, 2. Chess Magazine, 3. New In Chess, 4. Europe Échecs, 5. Chess life, 6. Shakhmaty v SSSR, 7. Deutsche Schachzeitung

از Chessbase و Megabase برای استخراج بازی‌ها و برخی اطلاعات و آمار مورد نیاز استفاده کرده‌ام. تمامی تفسیرهای استادان در منابع ذکر شده، به کمک آخرین نسخه‌های در دسترس Stockfish مورد بررسی عمیق قرار گرفته و بهینه شده است. اما دیدگاهم این بوده که از به درازا کشاندن بی‌دلیل تفسیرها و ارائه شاخه‌های طولانی و بی‌روح ماشینی اجتناب کنم. همچنین تلاش شده توضیحات مربوط به مرحله شروع بازی مطابق با آخرین دستاوردهای تئوری روز باشد.

شانزده سال از چاپ جلد دوم کتاب می‌گذرد! وظیفه خود می‌دانم از تک‌تک دوستانی که در این سال‌ها مرا برای ادامه کار و به سرانجام رساندن این مجموعه تشویق کرده‌اند سپاسگزاری کنم. همچنین از استاد رضا رضایی و مهندس محمد خیرخواه که راهنمایی‌های ارزنده‌ای در جریان بازخوانی جلد سوم داشته‌اند، صمیمانه تشکر می‌کنم.

علیرضا شفیعی

آذرماه ۱۴۰۱

www.achmazstore.ir

فهرست

۱۱	مسکو ۱۹۷۳، چهل و یکمین قهرمانی شوروی: مرهمی بر زخم	فصل اول:
۳۵	نامزدی قهرمانی جهان ۱۹۷۴: بذرهای کینه	فصل دوم:
۷۳	نامزدی قهرمانی جهان، مرحله نهایی ۱۹۷۴: کارپوف قهرمان جهان؟	فصل سوم:
۹۱	میلان ۱۹۷۵: مهر تأیید	فصل چهارم:
۱۱۵	مسکو ۱۹۷۶، چهل و چهارمین قهرمانی شوروی: مهاجرت، فرار، بایکوت!	فصل پنجم:
۱۳۵	نامزدی قهرمانی جهان ۱۹۷۷: کورچنوی در برابر شوروی	فصل ششم:
۱۶۹	نامزدی قهرمانی جهان، مرحله نهایی ۱۹۷۷-۷۸: جنجال در بلغراد	فصل هفتم:
۱۹۱	بوگوینو ۱۹۷۸: شمشیرها تیز می‌شوند...	فصل هشتم:
۲۱۵	مونرئال ۱۹۷۹: یار و رقیب... هم‌زمان!	فصل نهم:
۲۴۱	نامزدی قهرمانی جهان ۱۹۸۰: تاوان به روبرتو	فصل دهم:
۲۸۳	نامزدی قهرمانی جهان، مرحله نهایی ۱۹۸۰-۸۱: جنجالی و ناتمام!	فصل یازدهم:
۲۹۷	مسکو ۱۹۸۱: کاسپاروف در میان بزرگان	فصل دوازدهم:
۳۲۷	لندن ۱۹۸۲: شاهان و شوالیه‌ها	فصل سیزدهم:
۳۵۵	نامزدی قهرمانی جهان ۱۹۸۳ (بخش اول): علم، منطق، شیر یا خط!	فصل چهاردهم:
۳۸۵	نامزدی قهرمانی جهان ۱۹۸۳-۸۴ (بخش دوم): آزمون زمان	فصل پانزدهم:
۴۱۵	لندن ۱۹۸۴: دومین مسابقه قرن!	فصل شانزدهم:
۴۳۷	مون‌پلیه ۱۹۸۵: عصر جدید	فصل هفدهم:
۴۶۵	المپیاد دوی ۱۹۸۶: شطرنج کثیف؟	فصل هجدهم:
۴۹۲	فهرست جداول مسابقات و رویارویی‌های دوجانبه	
۴۹۴	فهرست بازی‌ها	

کارپوف - اسپاسکی در مسابقات سه‌جانبه تیمی در مسکو ۱۹۷۳

کورچنوی، کارپوف، پتروسیان و پولوگایفسکی در مراسم اختتامیه
قهرمانی شوروی

یان تیمان در هیلورسوم ۱۹۷۳

گلر، پولوگایفسکی و هورت در اینترزونال پتروپولیس ۱۹۷۳

در دور دوم اینترزونال لنین‌گراد ۱۹۷۳ مغلوب توره می‌شود

مسکو ۱۹۷۳

قهرمانی شوروی: مرهمی بر زخم

بوریس اسپاسکی در مسکو ۱۹۷۳

دور پانزدهم: اسپاسکی پیش از انجام حرکت سیزدهم مقابل کورچنوی

www.achmazstore.ir

پولوگایفسکی - اسوشنیکوف در مسکو ۱۹۷۳

مسکو ۱۹۷۳: کارپوف پیش از انجام حرکت شانزدهم
مقابل پولوگایفسکی

کورچنوی نظاره گر بازی تال - پتروسیان

میادین بین‌المللی منوط به کسب نتایج مطلوب در این دوره از مسابقات است! باتورینسکی پست ریاست باشگاه مرکزی شطرنج مسکو را بر عهده گرفت تا بازیکنان را همچون سربازان روس برای مبارزه به خط کند. تاریخ مسابقه از ۲ تا ۲۶ اکتبر تعیین، اما از ماه آوریل نام ۱۴ بازیکن نهایی شده بود. قهرمانان پیشین جهان از جمله اسپاسکی، پتروسیان، تال و اسمیسولوف و برخی از فاتحین قبلی مسابقات از جمله کورچنوی، گلر و پولوگایفسکی به مسابقه احضار شده بودند.

بر کسی پوشیده نبود که اسپاسکی از باتورینسکی خوش نمی‌آید. در زمان مذاکرات پیش از رویارویی قهرمانی جهان، اسپاسکی رسماً عنوان کرده بود که اعتمادی به سرهنگ پیر ندارد، و نمی‌خواهد که او نماینده‌اش در مذاکرات آمستردام با طرف آمریکایی باشد. اما برای اسپاسکی و دیگران راه فراری باقی نمانده بود. همگی مجبور به شرکت در مسابقه بودند.

همچنین تایمانوف، کرس، توکماکوف، ساون، گنادی کوزمین و صد البته فوق ستاره‌ی رو به رشد آناتولی کارپوف در مسابقات حاضر شدند. سه ماه پیش از شروع مسابقه، لئونید اشتاین یکی از نوابغ شطرنج شوروی بر اثر سکته قلبی در ۳۸ سالگی فوت کرد (یکی از امیدهای اصلی روس‌ها برای شکست دادن فیشر). الکساندر بلیافسکی که به تازگی به مقام قهرمانی جوانان جهان دست یافته بود جایگزین او شد. چهار بازیکن منتخب مسابقات نیمه‌فینال آور کین، راشکوفسکی، گریگوریان و اسوشنیکوف هم جواز حضور در مسابقات را دریافت کرده بودند تا در یک جمع ۱۸ نفری یکی از

بیروزی فیشر بر اسپاسکی و کسب مقام قهرمانی جهان، تخت پادشاهی روس‌ها در شطرنج را واژگون کرد. هر موبی شطرنج شوروی توسط یک فرد آمریکایی، آن هم به تنهایی، تحقیر شده و به زانو در آمده بود. حاکمیت مطلق روس‌ها در جهان شطرنج پس از ۲۴ سال به پایان رسیده بود. آنها عصبانی بودند. رژیم پر آشفته بود. برای ماه‌ها پس از ریک‌یاویک ۱۹۷۲ آثار ضربیه کوبنده فیشر در جای‌جای بدنه شطرنج روسیه احساس می‌شد. درد این شکست سرگیجه‌آور تمامی عداوت، مسئولیتی در دولت که شطرنج شوروی را هدایت می‌کردند، بازیکنان را مقصر این بی‌حیثیتی می‌دانستند. تایمانوف، پتروسیان و به ویژه اسپاسکی که نتوانسته بودند سد راه فیشر شوند، سرزنش و توبیخ، و حتی از برخی امتیازات خود به عنوان یک شهروند و استادبزرگ شطرنج شوروی محروم شدند. از نظر روس‌ها نه تنها شطرنج، بلکه فرهنگ و نام اتحاد جماهیر شوروی به زیر سؤال رفته بود. آنها تنها به یک چیز فکر می‌کردند: انتقام!

سخت‌گیری‌ها بلافاصله آغاز شده بود. برای برگزاری فینال چهل و یکمین دوره مسابقات قهرمانی شطرنج شوروی، بهترین بازیکنان «در ظاهر» دعوت شدند. اما در حقیقت دعوتی در کار نبود! بازیکنان «باید» در مسابقه حاضر می‌شدند. ویکتور باتورینسکی نایب‌رئیس فدراسیون شطرنج شوروی و یک افسر شناخته‌شده KGB به بازیکنان توضیح داده بود که نه تنها حضورشان الزامی است، بلکه آینده ورزشی آنها در گرو شرکت در این مسابقه، و اجازه حضورشان در

مسکو ۱۹۷۳، چهل و یکمین قهرمانی شوروی

امتیاز	۱۸	۱۷	۱۶	۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	نام
۱۱/۵	۱	۱	۱	۱	۱	۱	=	۱	۰	=	=	=	=	=	=	=	=	▲	۱. اسپاسکی
۱۰/۵	۱	=	=	=	=	=	=	=	۱	=	=	=	=	۰	۱	۱	▲	=	۲. کاربوف
۱۰/۵	=	۱	۱	۱	۱	۱	=	۱	۱	=	=	=	=	=	▲	▲	۰	=	۳. کورجنوی
۱۰/۵	=	۱	۱	۱	۱	=	۱	=	=	=	=	=	=	=	▲	=	۰	=	۴. کوزمین
۱۰/۵	۱	۱	=	=	=	۱	=	=	=	=	=	=	=	▲	=	=	۱	=	۵. پتروسیان
۱۰/۵	۱	=	=	=	۱	۱	=	=	=	۱	=	=	▲	=	=	=	=	=	۶. پولوگایفسکی
۸/۵	۰	۱	۱	=	=	=	=	۰	=	۱	=	▲	=	=	=	=	=	=	۷. گلر
۸/۵	=	۰	۰	=	۱	=	=	=	=	+	▲	=	=	=	=	=	=	=	۸. گریگوریان
۸	۱	=	=	=	=	۰	=	=	=	▲	=	۰	=	=	=	=	=	=	۹. کرس
۸	۱	=	=	=	=	=	=	=	▲	=	=	=	=	=	=	۰	۱	=	۱۰. ساون
۸	=	=	=	=	=	۰	▲	=	=	=	۱	=	=	=	=	=	=	=	۱۱. تایمانوف
۸	۱	=	۱	=	=	▲	۰	=	۱	=	=	=	۰	=	=	=	=	=	۱۲. تال
۷/۵	۱	=	=	=	▲	=	۱	=	=	=	=	=	=	=	=	۰	۰	۰	۱۳. راشکوفسکی
۷/۵	۱	=	=	▲	=	=	=	=	=	=	۱	=	=	=	۰	۰	۰	۰	۱۴. توکماکوف
۷	۱	۰	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	۱۵. آورکین
۷	=	=	▲	=	=	=	=	=	=	=	۰	=	=	=	=	=	=	=	۱۶. اسمیلوف
۶/۵	۰	▲	=	۱	=	=	=	=	=	=	۰	=	=	۰	۰	۰	۰	۰	۱۷. اسوشنیکوف
۴/۵	▲	۱	=	۰	۰	۰	=	۰	۰	=	۱	۰	۰	=	=	=	۰	۰	۱۸. بلیافسکی

www.achmazstore.ir

پیروزی نهایی اسپاسکی، چندان به مذاق دولت مردان رژیم خوش نیامد. ماشین تبلیغات شطرنج شوروی علاقه داشت که شکست اسپاسکی در برابر فیشر را یک «اشتباه و ضعف فردی» معرفی کند تا کل اعتبار مکتب شطرنج شوروی به زیر سؤال نرفته باشد. اما در میان تمامی استادان برجسته روس، اسپاسکی به مقام قهرمانی مسابقات دست یافت تا نه تنها به یکی از بزرگ ترین پیروزی های زندگی اش دست یابد. بلکه حدودی آبروی شطرنجی از دست رفته خود بازگرداند. حدود یک سال پس از شکست در برابر فیشر، اسپاسکی توانسته بود در زیر انواع فشار روانی مسابقه ای در این سطح را با یک امتیاز اختلاف ف

نیرومندترین مسابقات قهرمانی شوروی تمامی ادوار شکل بگیرد. برگزار کنندگان توضیح دادند که تساوی توافقی زیر ۳۰ حرکت زینده مسابقات نیست. از تمامی بازیکنان خواسته شده بود که نهایت جنگدگی خود را نشان دهند. پیش از آغاز مسابقات در مقاله ای در مجله «شاخمات» مشخصاً به نام اسپاسکی، پتروسیان و تایمانوف (خائنین به وطن!) اشاره و از کم کاری آنها انتقاد شده بود! در نهایت، اگرچه چند تساوی کوتاه در مسابقات دیده شد، اما در فضایی بسیار پرتنش، یکی از جنگنده ترین و بهترین مسابقات قهرمانی شوروی در زمستان ۱۹۷۳ در مسکو شکل گرفت.

SUPER TOURNAMENTS IN CHESS HISTORY

Volume III

Alireza Shafiei

www.achmazstore.ir

انتشارات شباهنگ

www.shabahangbook.com

ISBN 978-600-130-295-4

9 786001 302954

برای مشاهده قیمت به روز این کتاب به سایت
achmazstore.ir مراجعه نمایید.

 shabahangbook.com

 [shabahang_pub](https://www.instagram.com/shabahang_pub)

 [shabahang_books](https://www.telegram.me/shabahang_books)

 info@shabahangbook.com